

CRAI de la Universitat de Barcelona. IV Jornada de Bones Pràctiques, 28 de novembre de 2017

Troba la teva zona. Diferents espais per a diferents necessitats

Max Díaz Molinaro · Ana González Rey
CRAI Biblioteca del Campus de Bellvitge

[1] PORTADA

[2] USUARIS AMB NOVES NECESSITATS

És a partir de la primera dècada del nou segle que, seguint la voluntat de renovació de les biblioteques en general, es comencen a desenvolupar i a implementar les àrees d'estudi als CRAI de la Universitat de Barcelona. Segons queda recollit a la memòria d'activitats del curs 2004-2005¹, el CRAI Biblioteca del Campus Bellvitge inaugura 5 sales de treball en grup i 5 sales de treball individual per adaptar-se a les necessitats dels seus usuaris.

Podem afirmar que amb la creació de les sales de treball es detecta, per primera vegada, la necessitat de controlar el nivell de soroll a les biblioteques.

[3] PLA DE MILLORA 2014-15

Segons les dades del Pla de millora 2014-15², entre els anys 2007 i 2013 es detecta una disminució del nivell de satisfacció referent al soroll dels CRAI Biblioteques. Del 87,5 % l'any 2007, es baixa al 54 % l'any 2013.

¹ UNIVERSITAT DE BARCELONA. CENTRE DE RECURSOS PER A L'APRENTATGE I LA INVESTIGACIÓ (CRAI). *Memòria d'activitats del curs acadèmic 2004-2005* [en línia]. L'autor, 2005. [consulta 14 novembre 2017]. Disponible a: http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/10163/1/memoria_crai_2005.pdf

² UNIVERSITAT DE BARCELONA. CENTRE DE RECURSOS PER A L'APRENTATGE I LA INVESTIGACIÓ (CRAI). Pla de millora 2014-15: Àrea de millora PM1 [en línia]. L'autor, [2015]. [consulta 24 novembre 2017]. Disponible a: <http://intranet.crai.ub.edu/es/controlar-redirigir/avaluacions-internes/gestio-millora-continua/plans-millora/pla-millora-crai-2015/PM1-15>

[4] «DISMINUCIÓ DEL SOROLL ALS CRAI BIBLIOTECA DE LA UB». Grup de treball

El Pla de millora proposa adoptar mesures per tal de reduir el nivell de soroll a les biblioteques. Per aquest motiu, es crea el grup de treball del Pla de millora «Disminució del soroll als CRAI Biblioteca de la UB», que treballarà de gener a setembre de 2015 en l'elaboració d'un diagnòstic i una proposta d'actuacions per fer minvar la problemàtica de soroll a les biblioteques del CRAI.

Com es pot observar a la diapositiva –de forma esquemàtica–, el diagnòstic recull com a principals fonts de soroll les instal·lacions i equipaments de les biblioteques, la fressa procedent de l'exterior dels CRAI i les mateixes persones, incloent-hi usuaris i personal treballador.

L'informe final proposava tres línies d'actuació, que esmentarem a continuació (diapositives 5, 6 i 7)

[5] PROPOSTA D'ACCIÓ (1)

En primer lloc, la millora o renovació de les infraestructures i equipaments. Aquesta proposta pot resultar òbvia, però en la majoria de casos resulta inassolible per la manca de recursos econòmics.

[6] PROPOSTA D'ACCIÓ (2)

En segon lloc, es planteja la promoció del silenci a partir de campanyes que transmeten la necessitat de tenir cura amb el comportament a les biblioteques. Tot i l'evidència i l'impacte de la cartelleria, no es pot afirmar que les campanyes tinguessin una incidència real.

[7] PROPOSTA D'ACCIÓ (3)

En darrer lloc, es proposa la diferenciació dels espais de les biblioteques en àrees diversificades com poden ser: zones d'estudi en silenci i individual, o bé espais de treball en grup.

[8] «TROBA LA TEVA ZONA»

Inicialment s'intenta, des del CRAI del Campus Bellvitge, treballar conjuntament amb el CRAI Biblioteca del Campus Mundet per desenvolupar una zonificació similar. Aquesta col·laboració no va ser possible per diferències en els calendaris de treball.

A partir d'aquest moment el CRAI del Campus Bellvitge enceta el projecte en solitari, aprofitant la feina desenvolupada pel grup de treball del Pla de millora. Es van dur a terme diverses reunions amb tot el personal de Bellvitge i es va elaborar un dossier amb estudis de cas on quedaven recollits exemples de diverses biblioteques de diferents països.

**CRAI Biblioteca
Campus Bellvitge**

Finalment s'acorda dividir la biblioteca en tres zones:

- ZONA DE TREBALL EN GRUP
- ZONA DE TREBALL INDIVIDUAL
- ZONA DE SILENCI

Quant al disseny gràfic de la senyalística i la col·locació de vinils, es va encarregar tota la feina a una empresa externa. Tot aquest procés va requerir diverses visites per part de la dissenyadora gràfica i els responsables de l'empresa per transmetre quines eren les necessitats i objectius de la zonificació. A més a més, va requerir la supervisió de tot el personal de la Biblioteca per tal d'assolir el resultat final que podreu veure a les imatges que us mostrarem a continuació.

[9] «TROBA LA TEVA ZONA». CONTINUACIÓ

El projecte preveia:

- La creació d'un tòtem de grans dimensions, on quedés exposada la ubicació de cada zona i el que estava permès i no permès a cada una.
- Vinils a determinades columnes per indicar l'inici de la zona.
- Col·locació de vinil a les cantonades de cadascuna de les columnes, amb el color de la zona corresponent.
- Vinil indicador de direcció a la part superior de les escales.

Es va triar un semàfor com a punt de referència per a la selecció de la paleta de colors que s'empraria en el disseny. El verd identificaria la zona més permissiva, mentre que el color vermell indicaria l'àrea més restrictiva.

[10] ZONA DE TREBALL EN GRUP

Encara que en l'actualitat el CRAI Biblioteca del Campus Bellvitge disposa de 7 sales de treball en grup, aquest nombre resulta insuficient pel volum d'usuaris del nostre Campus que necessita un espai on fer tasques de manera grupal.

La zona verda és un espai de treball col·laboratiu on es permet als usuaris tenir converses entre ells (en veu baixa). Es tracta de la zona més extensa, amb un total de 255 punts de lectura.

La seva ubicació a la planta baixa era la més adient atès que en aquesta planta ja hi ha altres focus de soroll importants, com ara el taulell de préstec, les sales de treball en grup, la sala d'informàtica i la porta d'accés que comunica el CRAI Biblioteca amb el vestíbul de l'edifici.

[11] ZONA DE TREBALL INDIVIDUAL

La zona groga, amb un total de 184 punts de lectura, està situada a la part nord de la primera planta, lleugerament aïllada del soroll provinent de la zona verda.

Destinada a l'estudi individual, no es permeten les converses, encara que no és una zona tan restrictiva com la vermella, entenent que en algun moment puntual hi pot haver la necessitat de comentar alguna cosa entre els usuaris (sempre en un to de veu molt baix i de manera molt breu).

[12] ZONA DE SILENCI ABSOLUT

La zona més restrictiva, la vermella, es va crear amb la voluntat de facilitar a determinats usuaris del CRAI Biblioteca un espai que afavorís la concentració.

Declarada com a àrea de silenci absolut, es troba ubicada a la part sud de la primera planta. És una zona molt més aïllada que l'anterior, on té menys impacte el soroll provinent de la planta baixa i, a més, la freqüència de pas d'usuaris és molt baixa pel fet que en aquest espai hi ha ubicada l'hemeroteca. És l'àrea més petita, amb un total 63 punts de lectura.

[13] DIFUSIÓ

La difusió del procés de zonificació entre els nostres usuaris i la resta de la comunitat universitària es va portar a terme mitjançant els canals habituals:

- A les pantalles de TV ubicades al vestíbul i al taulell de préstec.
- Al web del CRAI, amb la publicació d'una notícia al respecte.
- Als perfils de què disposa el CRAI Biblioteca a les xarxes socials Twitter i Facebook.

La inauguració del projecte, el setembre del 2016, va propiciar també que es pogués donar a conèixer la nova distribució als alumnes de nou ingrés a les sessions d'acollida.

En darrer lloc, es va poder disposar del suport de la Unitat de Comunicació de la Universitat de Barcelona, que va publicar –sota petició prèvia– diverses fotografies a Instagram, dins del perfil institucional.

[14] PRIMER BALANÇ DEL PROJECTE

En una reunió d'equip feta el juliol de 2017 (finalitzat l'any acadèmic) el personal del CRAI Biblioteca va valorar positivament l'acceptació de la zonificació per part dels usuaris.

**CRAI Biblioteca
Campus Bellvitge**

Es va detectar, però, que de manera recurrent es produïen converses a la zona groga i per tant no s'acabava de respectar l'ús individual que s'havia de fer d'aquesta àrea. Aquesta situació afectava negativament l'espai de silenci absolut, que es troba a tocar de la zona de treball individual.

[15] REFORÇ DE LES ZONES DE TREBALL INDIVIDUAL I DE SILENCI

Analitzades les diferents propostes per reforçar aquestes dues zones, es decideix col·locar 3 vinils més i col·locar un segon tòtem al vestíbul del CRAI Biblioteca.

Un cop portada a terme aquesta acció, s'ha observat més respecte al caràcter individual d'aquestes zones per part dels usuaris.

[16] VALORACIÓ FINAL

Per començar amb les nostres valoracions, hem cregut oportú que siguin alguns dels nostres usuaris els que expliquin, lliurement, quin ús fan de les zones de treball i si consideren que ha estat un projecte encertat.

<https://youtu.be/OzKVRlhFkVU>

Per la nostra part, valorem el projecte de manera positiva. Tenim un ventall molt ampli d'usuaris, amb una metodologia d'estudi i unes necessitats molt diferents. Com a servei que dona suport al seu procés d'aprenentatge, hem tractat d'adaptar-nos-hi i ser un espai més funcional per a tots ells.

Sí que detectem, però, que ens trobem davant d'un nou repte. Tot i voler ser permissius, i entendre les seves necessitats de col·laboració, en moments determinats de molta afluència d'usuaris al CRAI Biblioteca, el nivell de soroll de la zona verda afecta negativament la resta. És complicat, perquè hi intervenen també altres elements que en aquests moments no podem resoldre i dels quals hem parlat anteriorment: la impossibilitat d'insonoritzar les sales de treball en grup, els torniquets d'entrada i sortida, etcètera.

Aquest serà el pròxim objectiu a assolir.